

Starania o interpretację niejednoznacznych przepisów

Jak opracować audyt?

Maciej ROBAKIEWICZ*)

Nowe rozporządzenie w sprawie zakresu i formy audytu energetycznego i remontowego zawiera sformułowania, które mogą być różnie interpretowane. Dotyczy to niektórych problemów szczegółowych, ale zasadnicze wątpliwości powstają w sprawie metody obliczania zapotrzebowania ciepła do ogrzewania budynków. To obliczenie ma fundamentalne znaczenie, gdyż jego wynik bezpośrednio wiąże się z wysokością możliwej do uzyskania premii termomodernizacyjnej.

Według rozporządzenia zapotrzebowanie na ciepło ma być „obliczone zgodnie z Polską Normą według metody dotyczącej obliczania zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania z uwzględnieniem współczynników korekcyjnych; dla budynków nieobjętych zakresem tej normy sezonowe zapotrzebowanie na ciepło należy określić zgodnie z rozporządzeniem... w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku...”

Jednak dotychczas wykorzystywana norma PN-B-02025 została wycofana, nowa norma PN-EN ISO 13790 jest tylko w języku angielskim, a metoda dotycząca świadectw ma być stosowana dla budynków nie objętych normą. Jaką więc metodę obliczania należy zastosować?

W związku z powszechnym zaniepokojeniem i uwagami w sprawie niejednoznaczności przepisów rozporządzenia na wniosek Zrzeszenia Auditorów Energetycznych dnia 9 kwietnia 2009 odbyło się w siedzibie ZAE spotkanie, w którym wzięli udział: przedstawiciel Departamentu Rynku Budowlanego i Techniki, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego oraz przedstawiciele instytucji weryfikujących audyty z upoważnienia BGK (KAPE, GIG, FEWE) oraz przedstawiciele ZAE i eksperci-audytory.

Celem tego spotkania było omówienie i wspólne rozstrzygnięcie powstałych wątpliwości dotyczących sporządzania audytów energetycznych i remontowych na podstawie nowej ustawy i nowego rozporządzenia, dla uniknięcia ewentualnych sporów pomiędzy autorami audytów i weryfikacją BGK.

Po dyskusji wspólnie przyjęto szereg następujących ustaleń (rozwiązania problemów) dotyczących audytów energetycznych i remontowych co przedstawiono w tabeli.

Pismem z dnia 15.04.2009 skierowanym do pana Zbigniewa Radomskiego dyrektora Departamentu Rynku Budowlanego i Techniki Ministerstwa Infrastruktury Zrzeszenie zwróciło się o akceptację tych przyjętych ustaleń.

W piśmie z 20 maja podpisanym przez Dyrektora Departamentu p. Zbigniewa Radomskiego otrzymaliśmy następującą odpowiedź Ministerstwa Infrastruktury:

„Odpowiadając na pismo Zrzeszenia Auditorów Energetycznych z dnia 15.04.2009 r. nawiązujące do spotkania, które odbyło się w dniu 9 kwietnia 2009 r. uprzejmie informuję, że nie ma ani zwyczaju, ani podstaw prawnych do akceptowania przez Urząd Ministra Infrastruktury ustaleń podjętych na tego rodzaju spotkaniach.

Zgodnie z prośbą o udział w spotkaniu przedstawiciela Departamentu, przesłaną przez p. Macieja Robakiewicza w dniu 2 kwietnia 2009 r., spotkanie to miało na celu rozstrzygnięcie powstałych wątpliwości dotyczących sporządzania audytów energetycznych i remontowych na podstawie nowej ustawy i nowego rozporządzenia, dla uniknięcia ewentualnych sporów pomiędzy autorami audytów i weryfikacją BGK.

Mam nadzieję, że spotkanie było owocne i zakończyło się sukcesem, a rozstrzygnięte wątpliwości pozwolą uniknąć ewentualnych sporów pomiędzy zainteresowanymi stronami.”

W ten sposób Ministerstwo odmówiło szczegółowego rozstrzygnięcia istniejących wątpliwości prawnych dotyczących audytów, a ostatnie zdanie można uznać za przyjęcie do wiadomości ustaleń podjętych na spotkaniu 9 kwietnia br.

Dokładniej stanowisko Ministerstwa Infrastruktury zostało określone w odpowiedzi na pismo Krajowej Agencji Poszanowania Energii dotyczące tych samych wątpliwości.

W piśmie Ministerstwa do KAPE stwierdzono, że:

„Przepisy rozporządzenia... szczegółowo określają zasady i tryb postępowania przy sporządzaniu audytów, a zastosowane wzory, oraz ich opis w pełni umożliwiają prawidłowe ich sporządzanie. Określenie sposobów obliczania zapotrzebowania budynków na ciepło jest zawarte w treści rozporządzenia...”

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 12 września 2002 o normalizacji (Dz.U. Nr 169, poz.1386) – stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne, a Polskie Normy mogą być powoływane w przepisach prawnych po ich opublikowaniu w języku polskim (art.5 ust 1). Ponadto każda Polska Norma jest normą obowiązkowego stosowania, tylko wówczas, jeżeli jest przywołana w akcie prawnym, natomiast przepisy w/w rozporządzenia nie przywołują żadnej Polskiej Normy do obowiązkowego stosowania. Zatem do obliczeń może być stosowana każda Polska Norma, wskazująca metodę obliczania zapotrzebowania budynku na ciepło. Nie ma znaczenia, że norma PN-B-02025 ma status normy wycofanej, nie ma znaczenia również fakt, że norma PN-EN-ISO 13790 nie została przetłumaczona na język polski zgodnie z opisem wzoru 18, istnieje również możliwość określania zapotrzebowania na ciepło zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym sporządzania świadectw, lub indywidualnie na podstawie dokumentacji technicznej lub pomiarów.”

W zakończeniu pisma stwierdza się, że:

„Obecna sytuacja pozwala na jednoznaczną interpretację przepisów dotyczących sporządzania audytów, zatem obawa odrzucenia audytów przez

*) dr inż. Maciej ROBAKIEWICZ – Fundacja Poszanowania Energii, Prezes Zarządu; Zrzeszenie Auditorów Energetycznych, Sekretarz

Tabela

L.p.	Problem	Rozwiązanie
1	Jaką metodą obliczać zapotrzebowania ciepła w sytuacji obecnej, gdy nie ma aktualnej normy dla tych obliczeń?	Zapis w rozporządzeniu (zał.1, cz. 1, wzór 18) nie wyklucza możliwości posługiwania się normą PN-B-02025, która już nie jest obowiązującą, ale była podstawą obliczeń w okresie ostatnich lat; można więc wykonywać obliczenia wg tej normy, jednak z wykorzystaniem danych klimatycznych wg aktualnej bazy, a nie wg załącznika do w.wym. normy.
2	Jaką metodą należy obliczać zapotrzebowanie mocy cieplnej?	Dla obliczenia mocy cieplnej należy wykorzystać normę PN-EN ISO12831 lub projekt techniczny instalacji ogrzewania przy założeniu że moc cieplna instalacji przed i po termomodernizacji będzie obliczana tą samą metodą.
3	Jak wykonać audyt dla budynku mieszkalnego z częścią usługową? Czy audyt remontowy może dotyczyć wyodrębnionej części budynku, a nie całego budynku np. bez najniższej kondygnacji gdzie są lokale użytkowe?	W takim przypadku audyt obejmuje roboty remontowe i koszty tych robót w całym budynku, oblicza się zapotrzebowanie energii dla ogrzewania i przygotowania ciepłej wody oraz planowane oszczędności także dla całego budynku, a następnie premię remontową wylicza się według podanego w ustawie procentu kosztu remontu całego budynku, a tak obliczoną kwotę zmniejsza się proporcjonalnie do udziału powierzchni użytkowej mieszkań w całej powierzchni użytkowej budynku.
4	Czy dla części usługowej budynku należy liczyć zapotrzebowanie energii także na chłodzenie i oświetlenie?	Zapotrzebowanie energii rozpatrywane w audycie dotyczy ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody.
5	Czy wskaźniki EP i EK w tabeli 2 audytu remontowego dotyczą energii na potrzeby ogrzewania (z wentylacją) i ciepłej wody czy tylko ogrzewania?	Zgodnie z art.2 pkt. 10 wskaźniki dotyczą tylko ogrzewania (z wentylacją). W obliczeniu tych wskaźników można wykorzystać normę PN-B-02025 do obliczenia zapotrzebowania energii użytkowej, a pozostałą część obliczenia wykonać wg zasad podanych w rozporządzeniu o świadectwach energetycznych (współczynniki sprawności systemu grzewczego, współczynniki nakładu nieodnawialnej energii pierwotnej).
6	Jak należy wybrać optymalny wariant przedsięwzięcia remontowego (art. 11, pkt. 7 rozporządzenia)?	Wybór optymalnego wariantu dotyczy ulepszeń związanych ze zmniejszeniem zużycia energii. Powinny one być wybrane zgodnie z algorytmem podanym dla audytu energetycznego i spełniać wymagania obowiązujące w audycie energetycznym. Inne (poza termomodernizacyjnymi) ulepszenia remontowe powinny być wybrane z planu remontów, przede wszystkim takie które są najpilniejsze.
7	Czy w budynku, którego może dotyczyć premia remontowa można wykonać ulepszenia termomodernizacyjne jako remont?	Tak.
8	Czy w audycie remontowym jako uzasadnienie kosztu można wykorzystać ofertę?	Nie, oferta jednocześnie sugeruje wybór wykonawcy. Trzeba opierać się na dostępnych wskaźnikach lub analizie rynku.
9	W rozporz. w sprawie świadectw w tabeli sprawności wytwarzania (tabela 5) są podane sprawności dla węzła kompaktowego z obudową i bez. Co to oznacza i jaką przyjąć sprawność dla węzła innego niż kompaktowy?	Węzły z obudową – wtedy, gdy stanowią zwarte urządzenie, w którym wszystkie części składowe są zamknięte w obudowie. Najczęściej występujące węzły w budynku (np. w piwnicy) należy uważać jako bez obudowy i przyjąć wartości sprawności dla węzłów bez obudowy.
10	W rozporz. w sprawie świadectw w tabeli sprawności regulacji (tabela 2) są podane sprawności dla ogrzewania wodnego w przypadku regulacji centralnej lub/i miejscowej. Jaką przyjmować sprawność gdy nie ma regulacji centralnej ani miejscowej?	Należy przyjąć najniższą wartość współczynnika podaną dla regulacji centralnej bez miejscowej.

weryfikatorów z powodów formalnych, z uwagi na brak możliwości potwierdzenia zgodności wykonywanych audytów z obowiązującymi przepisami jest niezasadna”.

W dalszych kontaktach pomiędzy ZAE i weryfikatorami BGK wyrażana była opinia, że przyjmując normę PN-B-02025 jako podstawę obliczenia zapotrzebowania na ciepło należy przyjmować dane klimatyczne nie z wykorzystaniem nowych danych bazy klimatycznej lecz wg załącznika do

tej normy, gdyż stanowi on jej integralną część. Zdania w tej sprawie są podzielone.

W zaistniałej sytuacji należy uznać przytoczone ustalenia spotkania z 9 kwietnia jako podstawę do wykonywania audytów, czyli do obliczania zapotrzebowania ciepła korzystając z normy 02025 przyjmując możliwość korzystania zarówno z nowej bazy klimatycznej jak i z danych klimatycznych z normy. ■

WAŻNA INFORMACJA

dla audytorów energetycznych i autorów świadectw energetycznych

Fundacja **P**oszanowania **E**nergii przygotowała następujące narzędzia pomocnicze ułatwiające opracowywanie audytów energetycznych i remontowych oraz świadectw energetycznych:

- 1) Nowe wydanie, zmienione i znacznie rozszerzone (86 stron - II wydanie poradnika **OCENA CECH ENERGETYCZNYCH BUDYNKÓW – WYMAGANIA – DANE – OBLICZENIA**. Autor: Maciej Robakiewicz
- 2) **AUDYT ENERGETYCZNY i AUDYT REMONTOWY**. Arkusze Excel do sporządzania tekstu audytów (na płycie CD) w znacznym stopniu automatyzujące czynności związane z wykonywaniem tekstu audytów. Autor: Małgorzata Popiołek

Szczegóły dotyczące możliwości zamówienia podane są na stronie www.fpe.org.pl